

Szegedi Boszorkány-sziget

természeti környezet kategória – Szegedi értéktár

Mottó: „Egy sötét kor emléke”

Azt hitted, hogy boszorkányok csak a mesékben léteznek? Tévedsz! Boszorkányok régen valamikor a középkorban valóban éltek. Itt is Szegeden, nemcsak a messzi távoli vidéken és a mesékben. Van, egy hely mely emléküket őrzi. Hol? Olvass, klikkelj és megtudhatod hol keresd őket!

Tudtad-e?

1. Szegeden van Boszorkány-sziget utca?
2. A **boszorkány** (másképpen **boszorka**) a néphit szerint olyan nő (később férfiak is), aki természetfeletti, démoni képességekkel rendelkezik és rosszat, betegséget, pusztulást hoz.
3. Egyesek szerint a boszorkányok létét az ismeretlentől való félelem kelti életre.
4. *Boszorkányszombaton* a hagyomány szerint (május 1-jén) a boszorkányok az ördögökkel találkoznak.
5. Egy másik hiedelem szerint karácsonykor egy megfelelően elkészített Luca-székről az éjféli misén meg lehet látni a boszorkányokat a templomban.
6. Mária Terézia 1755-ben – apja pogány-, kuruc- és törökellenes küzdelmeit lezárva – a boszorkánypereket az egész Monarchiában betiltotta.
7. A legrégebbi magyarországi boszorkánypör, amiről tudunk 1565-ben Kolozsváron, Botzi Klára ellen folyt.
8. Boszorkány szavunk ótörök eredetű.
9. Varázsigé, varázspálca, mágia, seprű, fekete macska mind a boszorkányság része.

A „sziget”

Elhelyezkedés

A szegedi Boszorkány-sziget a város központjához közel, a Tisza jobb partján 50-200 méter szélességben és 2 km hosszan terül el. A Boszorkány-sziget nem sziget csak félsziget.

GPS koordináták: É 46.23284 fok és K 20.14439 fok

Nevének eredete

Nevét a magyar történelem egyik legsötétebb korszakáról kapta. A magyarországi 124 boszorkányper felét a középkorban Szegeden tartották. A perek mind egytől egyig kivégzéssel végződtek.

Ki a boszorkány?

Boszorkány bárki lehetett, akire rámondták. Kuruzsló, vajákos, szülésznő, bába, népi gyógyító...

A boszorkány vádatat különféle vizsgálatokkal bizonyították. A vizsgálatokhoz tartozott a gyanúsítottak vízpróba és mérlegpróba alá vetése és aki „könnyűnek találtatott”, azt elítélték. További eljárások között volt a hosszú tűkkel szurkálás, hogy az ördög testi bélyegét megtapasztalhassák rajtuk. A hiedelem szerint a boszorkányok teste ezeken a pontokon érzéketlen volt „szerintük”, és nem vérzett. Szintén boszorkány vád alá kerülhetett egy-egy szőrtelen hónaljú vagy gyanús anyajeggyel rendelkező egyén hiszen ez a nem emberi természet bélyegét mutatta.

Szegedi boszorkányok

Szegedről

A 17. századi boszorkányperek kiváltó okaként a súlyos aszályt, korábbi évek éhínségeit és árvizeket szokták emlegetni. Az 1700-as évek elején a nyugtalanság jelei mutatkoztak Szegeden a lakosság körében. A török hódoltság alól 1686-ban felszabadult Szegeden az élet nagyon nehéz volt. Megnőtt a nincstelenek, csavargók és koldusok száma. A régebbi lakosság és az újonnan betelepült szerbek, horvátok, németek között mindennaposak voltak az összetűzések. A szegediek ezeket a károkat a boszorkányoknak tulajdonították. A város „leghíresebb boszorkánya” a 82 esztendő Rózsa Dániel, ki a város főbírája és legvagyonosabb polgára volt.

Rózsa bűne: *Társaival együtt egy akó pénzért hét esztendőre adták el a csapadékot a töröknek. A vád szerint az esőt egy zacskóba kötötte el, amit hordói alá rejtett.*

1728 júliusában több kivégzést tartottak Szegeden, melyek máglya általi halállal végződtek. Rózsa és társai is ekkor lettek elégetve. Az elítélteket megkínózták illetve a nőket lefejezve égették el.

Ajánló a szegedi boszorkányperről

http://www.rubicon.hu/magyar/oldalak/a_szegedi_nagy_boszorkanyper_1728/

<http://www.bibl.u-szeged.hu/reizner/01/1338.htm>

<http://boszorkanyper.atw.hu/>

Természeti értékek a szegedi Boszorkány-szigeten

78 védett és fokozottan védett élőlény található a szigeten. Meleg nyári napokon a fűzfák törzsén pézsmacincért és alkonyatkor aktív diófacincért fedezhetünk fel. A sűrű bozótos erdőben számos énekesmadár lakik, odvas fákban kuvik és macskabagoly fedezhető fel.

Mióta Boszorkány-sziget a Boszorkány-sziget?

1840 óta több névvariáció tűnik fel a szegedi félsziget elnevezésében. A Nagy Árvíz előtti időkben (1879) csak Boszorkányok szigete, Szél utca vagy Boszorkányporond neveket találhatunk a régi térképeken. A hidak felépültével és a Tisza-szabályozásával tűnt el az a két ér (Fok és Kis-Tisza ér) mely körbevette a Boszorkány-szigetet és így megszűnt a „sziget” jellege és maradt „félsziget”. A városi hiedelmek szerint itt égették el az 1728-as boszorkányper vádlottjait.

Mesevilág

A boszorkányokkal először mindenki kisgyermekkorában meséiben találkozik. Ki ne emlékezne a Hófehérke és a hét törpe, Óz a csodák csodája vagy a Grimm mesék klasszikus boszorkánymeséire (Jancsi és Juliska). Egy igazi boszorkány alapvető „tartozéka” a seprű: melyen ülve repül és a vasorr. A boszorkány vagy a vasorrú bába a népmesék és egyéb mesék gyakori szereplője. A boszorkányok népszerűsége töretlen a mese és a filmvilágban. Jelenleg is számtalan rajzfilm, felnőttek és gyermekek számára készült film, könyv ihletői. (Harry Potter, Bibi Bloksberg, Sabrina a tiniboszi, Bűbájos boszorkák...)

Linktár

Források:

Reizner János: Szeged története 1899-1901

Szeged története 2. kötet. Szeged, 1985

Péter László: Szeged utcanevei. Szeged, 1974

<http://www.szegedvaros.hu/ertektar/7754-szegedi-boszorkany-sziget.html>

Gaskó Béla: Csongrád megye természetes és természetközeli élőhelyeinek védelméről I. Studia Naturalia 4. Szeged, 2008

